

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
89 0 P 036384 15 Rev
Banja Luka, 01.6.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Rose Obradović, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Biljane Tomić kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice B.R. iz P., zastupane po punomoćniku B.Č., advokatu iz P., protiv tuženog Grad I.S., zastupan po Pravobranilaštvu Republike Srpske, Sjedište zamjenika Pale, radi neosnovanog bogaćenja, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu 89 0 P 036384 15 Gž od 31.8.2015. godine, na sjednici održanoj dana 01.6.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu 89 0 P 036384 15 Gž od 31.8.2015. godine se preinačava tako da se žalba tuženog uvažava, prvostepena presuda Osnovnog suda u Sokocu 89 0 P 036384 14 P od 28.5.2015. godine preinačava u pobijanom usvajajućem dijelu i sudi: Odbija se zahtjev tužiteljice u dijelu koji glasi:

Obavezuje se tuženi, Grad I.S. da tužilji isplati iznos od 3.637,79 KM na ime nedovršenih radova na infrastrukturi zgrade i neobezbjedenog priključka na centralno grijanje sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.01.2014. godine pa do isplate. Obavezuje se tuženi da tužilji isplati iznos od 1.571,70 KM na ime viška naplaćenih kvadrata sa zakonskom zeteznom kamatom počev od 24.10.2005. godine, pa do isplate. Obavezuje se tuženi da tužilji vrati iznos od 1.951,40 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 24.10.2005. godine, te se obavezuje tuženi da tužilji isplati troškove parničnog postupka u iznosu od 2.611,85 KM, a sve u roku od 30 dana, počev od prvog dana po dostavljanju presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obavezuje se tužiteljica da tuženom na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 600,00 KM u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Sokocu 89 0 P 036384 14 P od 28.5.2015. godine obavezan je tuženi, Grad I.S. da tužiteljici isplati iznos od 3.637,79 KM na ime nedovršenih radova na infrastrukturi zgrade i neobezbjedenog priključka na centralno grijanje sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.01.2014. godine pa do isplate.

Obavezan je tuženi da tužiteljici isplati iznos od 1.571,70 KM na ime viška naplaćenih kvadrata sa zakonskom zeteznom kamatom počev od 24.10.2005. godine, pa do isplate. Obavezan je tuženi da tužiteljici vrati iznos od 1.951,40 KM sa zakonskom zateznom kamatom , počev od 24.10.2005. godine, te se obavezuje tuženi da tužilji isplati troškove parničnog postupka u iznosu od 2.611,85 KM, a sve u roku od 30 dana, počev od prvog dana po dostavljanju presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Tužiteljica je odbijena sa dijelom tužbenog zahtjeva koji se odnosi na isplatu zakonske zatezne kamate na iznos od 3.637,79 KM, počev od 24.10.2005. godine pa do 20.01.2014. godine, te je odbijena sa dijelom tužbenog zahtjeva, koji se odnosi na ime viška neplaćenih kvadrata na iznos od 219,70 KM, kao neosnovan.

Obavezana je tužiteljica da tuženom isplati troškove postupka u iznosu od 24,30 KM, a sve u roku od 30 dana, počev od prvog narednog dana po dostavljanju presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu 89 0 P 036384 15 Gž od 31.8.2015. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava i pozivom na član 237. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 61/13, dalje: ZPP) predlaže, da se revizija dozvoli jer bi odluke po pitanjima koja se postavljaju u reviziji (pasivna legitimacija tuženog i pravni osnov novčanog potraživanja) imala uticaja na primjenu prava u drugim slučajevima pošto se pred istim nižestepenim sudovima vode parnice u više predmeta u kojima je tuženi Grad I.S. i u kojima je sporna njegova stvarna legitimacija i navodi poslovne brojeve većeg broja predmeta ove vrste koji se vode pred Osnovnim sudom u Sokocu.

U odgovoru na reviziju tužiteljica osporava navode revizije i predlaže da se revizija odbije.

Tuženi je, s obzirom na vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude izjavio reviziju u ovom predmetu, gdje prema imovinskom cenzusu iz člana 237. stav 2. ZPP, revizija nije dozvoljena. Budući da postoji veliki broj predmeta u kojima je Grad I.S. stranka u postupku i u kojima je sporna njegova stvarna legitimacija, kao i veći broj predmeta koji se po istom pravnom osnovu (kao i u ovom predmetu) vode pred Osnovnim sudom u Sokocu, a kod ovoga suda je po revizijama zaprimljeno preko 20 (ove vrste) predmeta, radi obezbjeđenja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, ovaj sud je reviziju tuženog dozvolio (član 273. stav 3. i 4. ZPP).

Revizija je osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužiteljice da se tuženi obaveže da joj na ime nedovršenih a ugovorenih radova na infrastrukturi zgrade i na ime viška naplaćenih kvadrata stana isplati odgovarajuće iznose sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Odlučujući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da su tužiteljica i tuženi zaključili ugovor o udruživanju sredstava i rada broj 01-501/05 od 24.10.2005. godine; da je tim ugovorom dogovoreno da tuženi za tužiteljicu izgradi jednoiposoban stan površine 58.86 m² sa odgovarajućim priključcima za centralno grijanje; da tuženi obavi sve radove na vanjskom uređenju zgrade; da tuženi nije u cjelosti izvršio svoju obavezu u pogledu vanjskog uređenja zgrade, stubišta i priključka na centralno grijanje; da je ugovorena cijena stana bila 845,00 KM po m²; da je tužiteljici predat u posjed stan manji za 2.12 m² u odnosu na ugovorenu površinu; da vrijednost manje predate površine stana iznosi 1.791,40 KM; da je tužiteljica u cjelosti uplatila iznos cijene stana za površinu od 58.86 m² i da prema nalazu vještaka građevinske struke vrijednost neizvršenih a ugovorenih radova iznosi 3.637,79 KM.

Temeljem naprijed navedenih činjeničnih utvrđenja, nižestepeni sudovi su udovoljili zahtjevima tužiteljice, odbijajući prigovore tuženog o nedostatku pasivne legitimacije i zastari potraživanja, nalazeći da se osnov obaveze tuženog, da tražene iznose isplati tužiteljici, nalazi u sadržaju odredbe člana 210. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93, 3/96 i 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO).

Nižestepene presude su rezultat pogrešne primjene materijalnog prava, osim odluke o prigovoru tuženog o nedostatku pasivne legitimacije.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je Zavod za planiranje i izgradnju Grada S.S. osnovan odlukom Skupštine opštine Grada S.S. od 07.10.2002. godine, kao upravna organizacija, u okviru Grada (član 1.) i da je obavljao poslove za potrebe Grada (član 6.) i nije imao svojstvo pravnog lica, a osnovan je od tadašnje Direkcije za ... Grada koja je osnivanjem Zavoda brisana iz sudskog registra (član 12. odluke).

Odlukom o osnivanju JP Zavod ... Istočno Sarajevo od 26.04.2007. godine je određeno, da se ovo javno preduzeće osniva kao sljednik Direkcije za ... odnosno Zavoda za ... Grada I.S. Iz sadržaja ove Odluke proizlazi da javno preduzeće nije preuzelo bilo kakve obaveze Zavoda za ... Grada I.S. koji je u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora bio upravna organizacija tuženog. Odlukom tuženog od 27.03.2008. godine o izmjeni i dopuni navedene Odluke (član 3.), predviđeno je da će se međusobna prava i obaveze između Grada I.S. i javnog preduzeća regulisati posebnim ugovorom a tuženi nije dokazao da je taj ugovor i zaključen. Odlukom tuženog od 24.07.2008. godine o prestanku rada Zavoda za planiranje i izgradnju Grada I.S. (u članu 2.) je propisano da će poslove koje je do tada obavljao taj Zavod kao upravna organizacija tuženog, obavljati novonastalo javno preduzeće.

Prema tome, tuženi provedenim dokazima nije dokazao da je navedenim Odlukama ili nekim drugim aktom predmetno potraživanje tužiteljice preneseno na novoosnovano javno preduzeće. U prilog ovakvog zaključka je i Odluka tuženog od 30.06.2009. godine o dopuni odluke o prestanku rada Zavoda za planiranje i izgradnju Grada I.S. kojom je predviđen samo način rješavanja radno pravnog statusa radnika koji su bili zaposleni u Zavodu, a ne i obaveze tuženog iz osnova predmetnog ugovora.

Dakle, suprotno tvrdnji revidenta, on jeste pasivno legitimisan u ovom sporu, kako su pravilno zaključili i nižestepeni sudovi.

Međutim, tužbeni zahtjev tužiteljice nije osnovan iz slijedećih razloga.

Tužiteljica svoj zahtjev temelji na odredbi člana 210. ZOO, koja govori o sticanju bez osnova. Da bi se primjenila pravila koja regulišu ovaj obligaciono-pravni institut, potrebno je da se steknu određeni uslovi – da dođe do umanjnja imovine jednog lica uz istovremeno uvećanje imovine drugog lica, uz odsustvo, odnosno nepostojanje pravnog osnova koji bi opravdao takvu situaciju ili da se taj osnov nije ostvario, odnosno da je otpao. Znači, uz postojanje uzročno-posljedične veze između uvećanja imovine na jednoj i njenog umanjnja na drugoj strani, neophodno je i nepostojanje valjanog pravnog osnova (pravni posao, sudska odluka, zakon). Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužiteljica je cijenu stana isplatila tuženom izvršavajući svoje obaveze preuzete pravnim poslom (ugovorom), odnosno uz postojanje valjanog pravnog osnova za isplatu, koji se ostvario (ugovor je realizovan plaćanjem cijene, ulaskom u posjed predmetnog stana i upisom prava vlasništva u odgovarajuće javne evidencije) i nije naknadno otpao.

Iz tog razloga nema mjesta primjeni pravila o sticanju bez osnova.

Pravni osnov tužbenog zahtjeva za isplatu neizvedenih a ugovorenih radova u iznosu od 3.637,79, po ocjeni ovoga suda, je naknada štete zbog povrede ugovorne obaveze od strane tuženog (član 262. stav 2. ZOO), pa su, kako je već obrazloženo, nižestepeni sudovi pogrešno sudili kada su ovo potraživanje pravno kvalifikovali kao sticanje bez osnova, koje predviđa odredba člana 210. ZOO.

Kada jedna strana u dvostrano obaveznom ugovoru ne ispuni svoju dospjelu obavezu, druga strana može, ako nije šta drugo određeno, zahtijevati ispunjenje obaveze ili raskinuti ugovor, a u svakom slučaju ima pravo na naknadu štete (član 124. ZOO). Prema odredbi člana 262. stav 1. ZOO povjerilac u obaveznom odnosu je ovlašten da od dužnika zahtijeva ispunjenje obaveze, a dužnik je dužan ispuniti je savjesno u svemu kako ona glasi. Kada dužnik ne ispuni obavezu ili zakasni sa njenim ispunjenjem, povjerilac ima pravo zahtijevati i naknadu štete koju je usljed toga pretrpio (stav 2. istog člana).

Nije sporno da tuženi nije izvršio sve ugovorene i plaćene radove. Ugovorom nije određen rok ispunjenja preuzetih obaveza tuženog. Tuženi nije dokazao da je ugovorenu obavezu ispunio do dana podnošenja tužbe, a ni kasnije, pa je nesumnjivo da je time povrijedio odredbe ugovora, što je za posljedicu imalo prouzrokovanje štete tužiteljicama (član 262. stav 2. ZOO). Tužiteljica se nije koristila pravom iz člana 124. ZOO da zahtijeva od tuženog da ispuni ugovornu obavezu onako kako glasi, nego zahtijeva samo naknadu štete.

Ta šteta se sastoji u umanjenju vrijednosti stana zbog neizvršenih a ugovorenih i od strane tužiteljice plaćenih radova, koji vid štete tužiteljica ovdje i ne traži, niti je na te okolnosti izvodila dokaze. Traženi iznos naknade nema ni karakter štete u vidu eventualnih izdataka za radnje koje bi bile preduzete u cilju otklanjanja štetnih posljedica koje su nastupile zbog neispunjenja ugovorne obaveze, čime bi (eventualnim izdacima) imovina tužiteljice bila umanjena (član 155. ZOO). Tužbom se zahtijeva isplata iznosa od 3.637,79 KM na ime vrijednosti neizvršenih radova kakav zahtjev, s obzirom na izloženo, nema pravnog osnova, jer to ne predstavlja štetu u smislu odredbe člana 262. stav 2. ZOO.

Nije osnovan ni zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa od 1.571,70 KM, kao i iznosa od 1.951,40 KM koji zahtjevi se očito temelje na istom osnovu – višku naplaćenih kvadrata stana. Naime, prema ugovoru o udruživanju sredstava i rada za izgradnju stana

obaveza tuženog je bila da izgradi i isporuči stan površine 58.86 m², dok prema nalazu vještaka građevinske struke stan ima površinu od 56.74 m², što predstavlja razliku od 2.12 m² čija vrijednost prema ugovorenim cijenama iznosi 1.791,40 KM. Međutim, tužiteljica nije ni tvrdila, pa tako ni dokazala da je o ovom nedostatku obavijestila tuženog kao drugu ugovornu stranu u rokovima propisanim odredbom člana 481. i člana 482. ZOO koje odredbe propisuju rokove za obavještanje prodavca u slučajevima vidljivih i nevidljivih nedostataka na svari. Međutim, čak i pod uslovom da je tužiteljica obavijestila tuženog o nedostatku u pogledu površine odmah 2005. godine, shodno odredbi člana 500. stav 1. ZOO, istekom jedne godine od dana obavještenja prodavca, izgubila je pravo na ostvarivanje zahtjeva propisanih odredbom člana 488. istog zakona, jer je tužbu na ostvarenje tog prava podnijela tek 20.01.2014. godine.

Iz navedenih razloga suđeno je kao u izreci, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP.

Kad sud preinači odluku protiv koje je podniet pravni lijek, odlučice o troškovima cijelog postupka (član 397. stav 2. ZPP).

Zato je tuženom (koji je konačno uspio u postupku), primjenom odredbe člana 386. stav 1, u vezi sa članom 395. ZPP, na ime troškova nastalih tokom prvostepenog postupka, saglasno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05) - Tar.br. 2.) dosuđen iznos od ukupno 600,00 KM (troškovi sastava odgovora na tužbu i za pristup na dva ročišta), a troškove sastava žalbe i revizije tuženi nije tražio.

Predsjednik vijeća
Rosa Obradović

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić